

Journalismitaustan vaikutus fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä

Elli Maaranen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Medianomi

Opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä Elli Maija Maaranen
Tutkinto Medianomi
Opinnäytetyön nimi Journalismitaustan vaikutus fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä
Sivu- ja liitesivumäärä 33 + 1
<p>Tämän opinnäytetyön tutkimuksessa selvitetään journalismitaustan vaikutuksia fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä. Journalismia ja kaunokirjallisuutta yhdistää kirjallinen ilmaisu ja haluttujen asioiden viestiminen kirjoitetun tekstin avulla. Sisällöltään ja säännöiltään nämä tekstin lajit kuitenkin poikkeavat toisistaan huomattavasti. Myös kirjailijan ja toimittajan työnkuviissa on eroa.</p> <p>Kirjailijan työllä yksinomaan itsensä elättäminen on haastavaa ja näin ollen kirjailija tarvitsee usein jonkin niin sanotun sivuammatin, joka voi olla juuri esimerkiksi journalistista työtätekevä toimittaja. Tutkimuksessa pyritäänkin viittä eri toimittaja-kirjailijaa haastatteleamalla ottamaan selvää siitä, minkälaisia vaikutuksia journalismitaustalla heidän omasta mielestään on, kun tehdään fiktiivistä, kaunokirjallista tuotosta.</p> <p>Yhä useampi haluaa nykypäivänä kirjailijaksi tai ylipäätään kirjoittaa, joten kirjailijantyön tutkiminen on ajankohtaista. Toisen ammatin vaikutusta kirjailijan työhön ei ole kuitenkaan ainakaan oman tiedonhankintani mukaan Suomessa vielä juuri tutkittu ajankohtaisuudestaan huolimatta.</p> <p>Esimerkiksi narratiivisessa journalismissa hyödynnetään kaunokirjallisuudesta tuttuja kerronnan keinoja, mutta minkälaisia ovat vaikutukset, kun roolit käännetään toisinpäin. Pystyykö fiktiivinen kaunokirjallisuus puolestaan hyötymään journalismista ja sen kirjoittaja toimittajataustasta? Miltä tuntuu siirtyä jatkuvasta Journalistiohjeiden noudattamisesta kirjoitustyöhön, jolle rajat asettaa vasta lainsäädäntö ja on mahdollista kirjoittaa lähes mitä tahansa ja miten tahansa? Muun muassa näihin kysymyksiin etsittiin vastauksia tässä opinnäytetyössä.</p> <p>Tutkimuksessa selviää, miten kaunokirjallisesta työstä unelmoiva pystyy mahdollisesti hyödyntämään journalistisen työn puolelta kerääntyneitä taitoja ja ominaisuuksia. Journalismitausta voikin vaikuttaa fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön useallakin eri osa-alueella niin negatiivisesti, kuin positiivisestikin. Näiden vaikutusten tiedostaminen saattaakin osoittautua arvokkaaksi sellaiselle journalistista työtä tekeväälle, joka esimerkiksi vielä haaveilee fiktiivisen teoksen kirjoittamisesta tai on alkutaipaleella kaunokirjallisessa työssä.</p>
Asiasanat Journalismi, kirjallisuus, fiktio, fakta, kirjailija, toimittaja, kirjoittaminen

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
1.1	Merkitys	2
1.2	Tutkimuskysymykset	3
1.3	Menetelmä	3
1.4	Metodi	4
1.5	Tulosten jaottelu	6
2	Tietoperusta	7
2.1	Kaunokirjallisuuden liittyvät termit	7
2.2	Fiktio -termin määrittely	7
2.3	Journalismiin liittyvät termit	9
2.4	Fakta -termin määrittely	10
2.5	Kaunokirjallisuuden ja journalismin ero	10
2.6	Tietoperustan yhteenveto	11
3	Haastatteluaineisto ja sen analyysi	13
3.1	Journalismistaustan sisäiset vaikutukset	13
3.2	Journalismistaustan vaikutus kirjoittamistaidossa	14
3.3	Toimittajan perusominaisuudet apuna kaunokirjallisessa työssä	15
3.4	Journalismin kautta opittu kyky tuottaa tekstiä tehokkaasti ja kurinalaisesti	16
3.5	Vaikutukset sekä haasteet faktan ja fiktion suhteessa	16
3.6	Journalismistaustan ulkoiset vaikutukset	17
3.7	Journalismistaustan kautta luodut suhteet ja kaunokirjailijan työ	18
3.8	Journalismistaustan vaikutus kirjan mainonnassa ja ulkoinen suhtautuminen journalistiin kirjailijana	19
3.9	Kaunokirjallisten teosten julkaisemisen vaikutus vapaan toimittajan työhön	20
3.10	Toimittajan ja kirjailijan palkkiot	21
4	Negatiivisten ja positiivisten tulosten yhteenveto	22

4.1	Yhteenveto journalismitaustan positiivisista vaikutuksista	22
4.2	Yhteenveto journalismitaustan negatiivisista vaikutuksista	24
5	Pohdintaa.....	26
5.1	Opinnäytetyön luotettavuus ja tutkimustavoitteisiin pääseminen.....	26
5.2	Opinnäytetyön hyödynnettävyys	27
5.3	Jatkotutkimus ehdotukset	28
	Lähteet.....	30
	Liitteet	34

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia journalismitaustan vaikutusta fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä sekä syventyä muutenkin kaunokirjallisuuden ja journalismin suhteeseen; niiden eroavaisuuksiin sekä vaikutukseen toisiaan kohtaan tekijän näkökulmasta. Huomasin, ettei tätä aihetta ole ajankohtaisuudestaan huolimatta erityisemmin tutkittu aikaisemmin Suomessa tai englannin kielellä ainakaan oman tiedonhankintani perusteella.

Minua kiinnostaa selvittää, minkälainen vaikutus journalismitaustalla on erityisesti fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön, sillä Journalistin ohjeiden mukaan journalistin tulee aina pyrkiä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen (Julkisen sanan neuvosto), mikä on käytännössä melko kaukana kaunokirjallisuudesta, joka ei tunne rajoja ja tai ole välttämättä riippuvainen konkreettisista faktoista.

Onko kaunokirjallisuuden tuottaminen helpompaa, kun omaa jo mahdollisesti vahvat kirjoittamistaidot journalismin puolelta? Tuntuuko fiktiivisen tekstin tuottaminen haastavalta, kun on tottunut tavoittelemaan totuutta ja toimimaan Journalistiohjeiden mukaisesti? Antaako journalistinen työ ideoita fiktiivistä teosta varten tai toisinpäin?

Moni unelmoi kirjailijan ammatista, mutta siihen ei ole yhtä tietä, eikä kirjailijana menestyminen ole välttämättä helppoa. Voiko fiktiiviseksi kirjailijaksi ryhtyminen olla helpompaa, kun omaa journalismitaustan, jonka myötä kirjoitustaidot ovat mahdollisesti parantuneet ja kontaktiverkosto on laajempi kuin joissain muissa ammateissa toimivilla.

Tässä tutkimuksessa tarkoitukseni on haastatella viittä suomalaista journalismitaustaista kirjailija-toimittajaa, jotka nimenomaan kirjoittavat fiktiivisiä teoksia. Tavoitteenani on selvittää heidän ajatuksiaan ja kokemuksiaan siitä, minkälainen vaikutus journalismitaustalla on fiktiota kirjoittaessa ja kirjailijan työssä. Halusin tutkia aihetta näin, sillä ammattiryhmä on melko marginaalinen ja koen, että jo muutaman henkilön kokemukset antavat hyvin osviittaa tutkittavan aiheen tilasta.

Päädyin tutkimaan aihetta, sillä koen, että nykyään on entistä yleisempää vaihtaa ammattia tai toimia useammassa eri tehtävässä sekä eri nimikkein ja haluan selvittää, millä tavalla tässä tapauksessa journalistin ja fiktiokirjailijan työt vaikuttavat toisiinsa.

Tässä opinnäytetyössä ei ole toimeksiantajaa, mutta se saattaa silti olla merkityksellinen eri kohderyhmille. Kun tutkin, miten journalistitausta vaikuttaa fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön, toivoin saavani selville seikkoja, joista on hyötyä alan ammattilaisille, kuten valmiille toimittajille,

jotka saattavat unelmoida kirjan kirjoittamisesta tai oman työnkuvan muokkaamisesta johonkin uuteen suuntaan.

Toivon opinnäytetyöstä olevan apua myös esimerkiksi opiskelijoille, opiskelemaan haluaville tai kaunokirjallisen kirjan kirjoittamisesta unelmoiville henkilöille, jotka miettivät, mihin suuntaan lähteä tai minkälaisia päätöksiä tehdä omien tavoitteiden saavuttamiseksi. Koska fiktiivisen teoksen saamiseen kirjastojen ja kirjakauppojen hyllyille ei ole vain yhtä tietä, saattaa opinnäytetyöni antaa uusia ideoita siitä, miten vaikkapa juuri journalismista voi vaikuttaa tavoitteen saavuttamisessa.

1.1 Merkitys

Kirjailijantyön tutkiminen on ajankohtaista, sillä millään aikaisemmalla aikakaudella niin monilla ihmisillä ei ole ollut yhtä voimakkaita pyrkimyksiä tulla kirjailijoiksi, kuin nykyään. (The School of Life 31.5.2018, 0:00-0:08 min.)

Waltarin (1935) mukaan kirjailijan työ voi olla hyvä sivuammatti, mutta yksinomaaisena ammattina sillä ei voi itseään elättää, sillä palkkiot ovat tilapäisiä, pieniä ja sattumanvaraisia. (Waltari 1935.) Mahdollisella toisella ammatilla saattaa kuitenkin olla erilaisia positiivisia sekä negatiivisia vaikutuksia kirjailijan työhön.

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena on selvittää, mitä vaikutusta nimenomaan journalismitaustalla on fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä. Aihe on ajankohtainen, sillä esimerkiksi Robert McCrumin (2012) The Guardian -lehteen kirjoittaman artikkelin mukaan nykyaikana on useita kirjailijoita, jotka ovat tehneet hyvän uran myös journalisteina (McCrum 15.11.2012.) Vaikka tietokirjojen kirjoittaminen lienee toimittajille yleisempää, löytyy journalistitaustaisia kirjailijoita myös suomalaisen kaunokirjallisuuden puolelta.

Asmarin (20.6.2016) mielestä journalistit ovat hyviä kirjoittamaan myös romaaneja, sillä he ovat eteväitä kirjoittamaan ja rakentamaan tarinoita. Tässä tutkimuksessa pyrin ottamaan selvää, onko väite totta ja onko journalismitaustasta todella hyötyä fiktiivistä romaania kirjoittaessa. Ainakin Mitchellin (6.12.2017) mukaan täyspitkän romaanin ja lehtiartikkeleiden kirjoittamisessa on valtava ero. Ajattelen, että vaikka nämä kirjoittamisen lajit eroavat huomattavasti toisistaan se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö niiden tekemisellä voisi olla jonkinlaista yhteyttä.

Hafner (28.7.2022) puolestaan ajattelee, että kaunokirjallisuuteen siirtyessään toimittajat saattavat hieman hulluuntua fiktiosta ja päätyä kirjoittamaan liian lennokasta proosaa ja epäuskottavia juonenkäänteitä. Faktapohjaisesta journalismista vapaaseen fiktion siirtyminen saattaakin aiheuttaa omanlaisia haasteitansa, joita lähden selvittämään tässä tutkimuksessa.

Juban (3.8.2022) näkemys on se, että kirjoittajat lukevat myös usein paljon ja jo lapsena fiktiio on usein ensimmäinen kosketus kirjallisuuteen. Hän näkeekin, että journalisteista voi tulla hyviä romaanikirjailijoita erityisesti sen takia, että heistä moni on jo valmiiksi lukenut tai kirjoittanut fiktiivistä tekstiä. Tämä lienee totta, sillä vaikka tulen tässä työssä esittelemään, miten journalismi ja kaunokirjallisuus toisistaan poikkeavat, on kyseessä kuitenkin kirjoittaminen ja lukeminen tekemisenä ja kehitettävissä olevina taitoina. Onkin ehkä itsestään selvää, että aktiivinen kirjoittaminen ja lukeminen etenkin nuorella iällä kehittää kielitaitoa – oli sitten kyseessä mikä genre tahansa.

1.2 Tutkimuskysymykset

Työn tarkoituksena on selvittää, minkälainen vaikutus journalismitaustalla on erityisesti fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön, ja sitä lähdin selvittämään alla listaamieni kysymysten avulla. Haastattelut käytiin kuitenkin keskustelunomaisesti, joten listaamani tutkimuskysymykset toimivat eräänlaisena runkona, mutta haastatteluissa aihetta käsiteltiin myös niiden ulkopuolelta ja olen ottanut tutkimuksessa huomioon muitakin esiin nousseita seikkoja.

Tarkoituksena oli etsiä vastauksia erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- Onko journalismitaustalla jotain vaikutusta, kun kirjoittaa fiktiivistä tekstiä?
- Tuntuuko fiktiivisen tekstin tuottaminen haastavalta, kun on tottunut tavoittelemaan totuutta ja toimimaan Journalistinohjeiden mukaisesti?
- Antaako journalistinen työ ideoita fiktiivistä teosta varten tai toisinpäin?
- Onko journalismitaustasta jotain hyötyä fiktiivisen teoksen tuotanto- ja julkaisuprosessissa?

1.3 Menetelmä

Tämä tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen. Laadulliselle eli kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä, että sitä tehdessä suositaan empiirisiä aineistoja (Tietoarkisto). Näin ollen valitsin itse tätä tutkimusta varten empiirisen tiedonhakumenetelmän, sillä halusin päästä keskustelemaan suoraan sellaisten henkilöiden kanssa, joihin ilmiö vaikuttaa ja kuulla heidän ajatuksiaan asiasta.

Haastattelin tutkimusta varten viittä toimittaja-kirjailijaa, joilla kaikilla on kokemusta sekä journalistisesta työstä, että fiktiivisen kaunokirjallisuuden tuottamisesta. Sillä kumpaan tekstilajiin haastateltavat keskittyvät enemmän nykypäivänä ei ole suoraa merkitystä tutkimuksen kannalta, mutta pyrin valitsemaan haastateltavia, joista osa keskittyy enemmän kaunokirjallisuuteen ja osa journalismiin.

Haastattelut suoritettiin puhelimitse marras-joulukuussa 2023 ja yhden haastattelun kesto oli keskimäärin 30 minuuttia. Haastatteluiden pyrkimyksenä oli ottaa selvää, miten journalismitaustan

omaavat fiktiota kirjoittaneet toimittaja-kirjailijat itse kokivat taustan vaikuttavan kaunokirjalliseen työhön.

Vaikka haastateltavia oli suhteellisen vähän koin, että otos oli tähän tutkimukseen sopiva, sillä kyseessä on kuitenkin melko marginaalinen ammattiryhmä ja jo viiden ihmisen mielipiteiden kokoaminen tarjoaa näkemystä journalismitaustan vaikutuksesta kaunokirjalliseen työhön.

1.4 Metodi

Tämän tutkimuksen toteutusmetodiksi valitsin puolistrukturoidun haastattelun, eli toisin sanoen teemahaastattelun. Tuomen & Sarajärven (2017, luku 3.1) mukaan haastattelun isoin etu on joustavuus, sillä se mahdollistaa haastateltavalle esimerkiksi keskustelun käymistä haastateltavan kanssa, sekä tilaisuuden korjata mahdollisia väärinkäsityksiä. Päädyin puolistrukturoituun haastatteluun menetelmänä, sillä halusin haastattelutilanteiden etenevän luontevasti ja mahdollisuuden säilyttää kanssakäymisen keskustelunomaisena. Halusin, että haastateltavat voivat vapautuneesti kertoa omista näkemyksistään, ja että minulla haastattelijana on vapaus esittää esimerkiksi lisäkysymyksiä. Tuomen & Sarajärven (2017, luku 3.1.1) mukaan vapaudesta huolimatta teemahaastattelun tavoitteena on kysyä kysymyksiä, jotka johtavat merkityksellisiin vastauksiin tutkimuskysymyksen tai ongelmanasettelun näkökulmasta. Haastatteluun etukäteen valikoitujen teemojen tulee siis perustua tutkittavasta ilmiöstä jo tiedettyyn.

Puolistrukturoitua haastattelua varten laadin haastattelupohjan, jossa esiintyvät kysymykset perustuivat omaan ennakkokäsitykseeni asian tilasta. Seurasin kysymyspohjaa kaikissa viidessä haastetussa, mutta tilanteen mukaan esitin aiheesta lisäkysymyksiä keskustelunomaisesti.

Viisi haastateltavaa valikoituvat tutkimukseen loppujen lopuksi harkitun otannan avulla. Otannassa voidaan havaita sekä eliitti- että lumipallo otannan piirteitä. Haastateltava B:n löysin, kun hän oli keväällä 2023 opettamassa Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa luentoa luovasta kirjoittamisesta, jolle itse osallistuin etäyhteyden välityksellä. Luennolla haastateltava B mainitsi kirjoittaneensa kaunokirjallisiakin teoksia journalistisen työn lisäksi. Lähetin hänelle viestin sähköpostitse tutkimukseen liittyen syksyllä 2024 ja viestikeskustelun yhteydessä hän mainitsi, että muun muassa haastateltava C saattaisi olla sopiva tähän tutkimukseen. Näin otin sähköpostitse yhteyttä haastateltavaan C. Tässä syntyi kuin luonnostaan lumipallo otantaa. Tuomen & Sarajärven (2017, luku 3.4) mukaan lumipallo otanta perustuu siihen, että haastattelujen alussa tiedetään joku avainhenkilö, joka johdattaa haastattelijan muiden haastateltavien luo. Minun tapauksessani avainhenkilö haastateltava B johdatti minut toisen haastateltavan C:n luokse.

Haastateltava D löytyi, kun kävimme keskustelua potentiaalisista haastateltavista yhteisessä opinnäytetyö ryhmässä, jossa kanssaopiskelija ehdotti häntä. Tutustuin haastateltava D:n työhön

ja päätin ottaa myös häneen yhteyttä sähköpostitse. Loput kaksi haastateltavaa A ja E valikoituivat eliittiotannan avulla siten, että etsin netistä journalismitaustaisia kirjailijoita, joihin voisin ottaa yhteyttä. Eliittiotannassa tutkimukseen haastateltaviksi valitaan ainoastaan henkilöitä, joilta katsotaan saavan parhaiten tietoa tutkittavasta asiasta (Tuomi & Sarajärvi 2017, luku 3.4). Päädyinkin näihin kahteen haastateltavaan, sillä katsoin heillä olevan sopivasti kokemusta molemmilta aloilta, jonka ansioista oletin, että he myös varmasti osaavat tunnistaa, miten journalismitausta on heidän kohdallaan vaikuttanut kaunokirjalliseen työhön.

Myöhemmässä luvussa esiintyvistä taulukosta käy ilmi, että kaikki haastateltavat ovat jokseenkin samaa ikäluokkaa sekä heistä jokainen on Helsingistä. Oma näkemykseni on se, että haastateltavien ikien yhtäläisyys johtuu ehkä siitä, että kovin nuoret kirjoittajat esimerkiksi eivät ole vielä ehtineet työskennellä sekä journalismin puolella, että kirjoittaa ja julkaista fiktiivisiä teoksia tai heidän kokemustautansa on vielä liian lyhyt tutkimuksen näkökulmasta.

En tiedä, olisiko sillä ollut jonkinlaista vaikutusta tutkimuksen lopputulokseen, jos haastateltavat olisivat olleet kaikkialta Suomesta. Tutkimuksen tavoitteena on kuitenkin ottaa selvää siitä, miten journalismitausta vaikuttaa kaunokirjalliseen työhön, joten näen, ettei sillä ole juurikaan merkitystä, missä toimittaja-kirjailija asuu haastatteluhetkellä, sillä eliittiotannassani kriteerinä oli enemmän se, että haastateltavalla on riittävästi kokemusta molemmilta aloilta. Lisäksi oman tiedonhankintani perusteella hyvin useat kirjailijat ja toimittajat asuvat pääkaupunkiseudulla, joka todennäköisesti liittyy siihen, että Helsingin kaupunkitiedon (2024) nettisivujen mukaan Helsingin työllisyysaste on koko muun maan tasoa korkeampi, korkea-asteen koulutettuja työssäkävijöitä on enemmän, sekä työvoima on monikulttuurisempaa ja nuorempaa. Luonnollisesti näin ollen voidaan ajatella, että myös journalististen ja kaunokirjallisten alojen työllisyys on korkeampaa, joka johtaa siihen, että otannassa Helsinki painotteisuus syntyi luonnostaan.

Päädyin olemaan paljastamatta haastateltavien sukupuolia, sillä ajattelin, ettei sukupuolen paljastaminen vuonna 2024 ole enää välttämätöntä etenkin, kun sukupuolella tuskin on tutkimustulokseen juurikaan vaikutusta. Mielestäni sukupuolen mainitseminen tutkimuksen yhteydessä tuntuisi mitättömältä, sillä yhteiskunnassa on useampiakin sukupuolia, kuin vain kaksi ja heitä kaikkia tulisi tarkastella mielestäni neutraalisti. En siis usko, että sukupuolella on vaikutusta tämän tutkimuksen tuloksiin, jossa ennen muuta tavoitteena on tutkia journalismin ja fiktiivisen kirjallisuuden kirjoittamisen suhdetta. National Institutes of Health -sivuston (2024) tyylikirjan mukaan, koska sukupuoli-identiteettejä on niin monia, tulisi välttää kieltä, jonka mukaan sukupuolia olisi ainoastaan kaksi. Itse en haastattelujen aikana kysynyt haastateltavilta heidän sukupuoli-identiteetistään ja olisi mielestäni väärin olettaa kenenkään sukupuolta mieheksi tai naiseksi

ainoastaan esimerkiksi feminiinisen nimen perusteella. Näihin perusteluihin vedoten tämä tutkimus onkin siis toteutettu sukupuolineutraalisti.

Jos opinnäytetyön otsikon haluaisi muotoilla tarkemmin haastateltavien ominaisuuksien perusteella, olisi se varmaankin journalismitaustan vaikutus keski-ikäisten helsinkiläisten fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä, mutta en näe niiden tekijöiden olevan kovinkaan relevantteja, sillä tarkoituksenani on tutkia journalismin ja fiktiivisen kirjallisuuden suhdetta tekijän näkökulmasta, enkä usko, että iällä tai asuinpaikalla on tämän suhteen kannalta kovinkaan paljon tekemistä.

1.5 Tulosten jaottelu

Vaikka nämä kirjoittamisen alat saattavat olla lähes toistensa vastakohtia ja kaunokirjailijan sekä toimittajan työnkuvat eroavat toisistaan, kävi tutkimusta varten tehdyissä haastatteluissa ilmi, että molemmilla aloilla on eroavaisuuksistaan huolimatta vaikutusta toisiinsa. Olenkin jakanut haastatteluissa ilmaantuneet vaikutukset niin sanottuihin ulkoisiin sekä sisäisiin vaikutuksiin.

Sisäisillä vaikutuksilla tarkoitan kirjailija-toimittajien henkilökohtaisia kokemuksia journalismitaustan vaikutuksesta kaunokirjalliseen työhön. Esimerkkejä tällaisesta saattaa olla esimerkiksi kehittynyt kirjoitustaito tai kyky ideoida sekä etsiä tietoa kaunokirjallista tuotosta varten. Ulkoisilla vaikutuksilla tarkoitan taas esimerkiksi mahdollisia journalismitaustan ansiosta hankittuja kaunokirjalliseen työhön vaikuttavia suhteita tai mahdollisuuksia.

Tämän lisäksi tulen vielä erottelemaan haastatteluissa ilmenneitä journalismitaustan vaikutuksia sen mukaan, ovatko ne positiivisia vai negatiivisia suhteessa kaunokirjallisen työn tekemiseen.

Aloitin tulosten etsimisen siitä, että litteroin pääpiirteittäin kaikki puhelinhaastattelut ja etsin niistä toisteisuutta. Sen jälkeen kirjoitin erilliselle välilehdelle seikkoja, jotka löysin ja jaoin niitä kategorioihin sen mukaan, olivatko ne ulkoisia vai sisäisiä sekä positiivisia vai negatiivisia. Litteroinneista etsin myös seikkoja ja esimerkkejä, jotka hyvin havainnollistivat näitä tutkimustuloksia. Myöhemmissä luvuissa avaan tutkimustuloksia hiukan tarkemmin.

2 Tietoperusta

Tässä opinnäytetyön luvussa käydään läpi kvalitatiivisen tutkimuksen kannalta olennaisia käsitteitä ja termejä, kuten kirjailija, kaunokirjallisuus, fiktio, fakta ja journalismi.

Jotta voimme tutkia, mitä vaikutuksia journalismitaustalla on fiktiiviseen kaunokirjalliseen työhön, tulee meidän ensin erottaa, miten nämä termit eroavat toisistaan.

Luvussa käyn myös termien avaamisen lisäksi lyhyesti läpi, mistä piirteistä kaunokirjallisuuden ja journalismin kykenee erottamaan toisistaan.

2.1 Kaunokirjallisuuteen liittyvät termit

Tämän opinnäytetyön ymmärtämisen kannalta on hyvä ottaa huomioon, mitä kirjailijan ammatilla todellisuudessa tarkoitetaan, jotta fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön liittyviä vaikutuksia saatetaan tutkia. Seuraavaksi avaankin hyvin lyhyesti, mitä kirjailijalla ja kaunokirjallisuudella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä.

Kirjailijalla tarkoitetaan taiteen ammattilaista, joka kirjoittaa kaunokirjallisia teoksia, kuten runoja, romaaneja tai esseitä (Suomen Kirjailijaliitto). Kirjailija voi luonnollisesti suuntautua myös tietokirjallisuuteen, mutta en tässä tutkimuksessa käsittele tietokirjailijan työnkuvaa.

Tutkimuksessa haastatellaan toimittaja-kirjailijoita, jotka ovat ainakin jossain vaiheessa elämäänsä kirjoittaneet ja julkaisseet kaunokirjallista tekstiä. Kaunokirjallisuus viihdyttää ja tarjoaa lukijalleen esteettistä nautintoa, sekä laajentaa maailmankuvaamme ottaen kantaa ja rikkoen rajoja (Yle.fi 2013). Voidaankin todeta, että kaunokirjallisuuden tarkoituksena on muun taiteen tavoin viihdyttää, vaikka se saattaa tarjota lukijalleen uutta tietoa.

2.2 Fiktio -termin määrittely

On tärkeää ymmärtää, mitä termillä fiktio tarkoitetaan, sillä tässä opinnäytetyössä tutkitaan journalistitaustaisia kirjailijoita, jotka ennen muuta tuottavat fiktiivistä kaunokirjallista tekstiä. Vaikka fiktiivisyys ei kuulukaan journalismiin, jossa pyritään aina totuudenmukaisuuteen (Julkisen sanan neuvosto), saattaa journalistitaustasta olla fiktion kirjoittajalle puolestaan hyötyä.

Voidaankin sanoa, että vallitseva journalistinen kulttuurimme perustuu käsitykseen kahdesta erilaisesta maailmasta: Tosiasioiden maailma on se, missä journalisti askartelee. Vain siitä voidaan saada objektiivista tietoa, joka edelleen voi olla rationaalisen tiedonmuodostuksen perustana. Kuvittelun ja sepittelyn fiktiivinen maailma on sen sijaan jätetty kirjailijoiden ja taiteilijoiden riehuttavaksi. Kirjailijoita ja taiteilijoita harvemmin syytetään subjektiivisiksi. Heillä se pikemminkin kuuluu ammattikuvaan eli kuten Hemanus asian ilmaisee: "Fiktio"

luonteeseen kuuluu todellisuuden kuvaaminen yksittäistapahtumien välityksellä sekä presentationaalinen eli esittävä ilmaisu (emt. 125).” (Hujanen 198, 40–41.)

Tästä suorasta lainauksesta voimmekin päätellä, että fiktio yhdistetään usein taiteelliseen kirjallisuuteen. Fiktiiviselle tekstille ominaista onkin se, ettei sille ole asetettu todenmukaisuuden vaatimuksia. Juuri tämä erottaakin fiktiivisen kirjallisuuden esimerkiksi journalistisesta sisällöstä.

Hiidensalon (15.12.2016) näkemys kirjailijan työstä ja sen vaatimuksista vastaa Hujasen kantaa.

Kirjailija on totuuden etsijä. Kirjallisuuden perimmäisenä tavoitteena on kertoa fiktion kautta jotakin, mikä on niin todellista, ettei sitä voi millään muulla keinoin kertoa. Siksi kirjailijalla on oltava ehdoton kirjoittamisen vapaus. (Hiidensalo 15.12.2016.)

Fiktio tarjoaa kirjoittajalleen vapauksia, sillä se ei ole sidoksissa journalismimaisesti totuuden tavoitteluun. Fiktio avulla voidaan kuvata asioita erilaisella vapaudella, kuin muiden tekstityyppien kautta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että fiktiivisen tekstin tulisi aina olla sepitettyä. Sen avulla voidaan tarkastella erilaisia totuuksia syvemmin ja mutkikkaammin, mutta juuri tämän tulkinnallisuuden takia fiktiivisyys ei sovi journalismiin ollenkaan.

Fiktiivisellä kirjallisuudella tarkoitetaan kirjallisuutta, joka perustuu mielikuvitukseen (Hoover Public Library). Fiktiivisen ja mielikuvitukseen perustuvan kirjallisuuden lajeja voivat olla muun muassa fantasia, romantiikka tai tieteisfiktio (Hoover Public Library). Hyvin usein kaunokirjallisuus on luonteeltaan fiktiivistä. Koska fiktiivinen kirjallisuus perustuu siis kirjoittajansa mielikuvitukseen, se ei journalismin tavoin noudata minkäänlaisia erikseen määriteltyjä sääntöjä.

Fiktiota pystytään kuitenkin myös erottelemaan eri tyypeihin sen mukaan, minkä tyylistä fiktiivinen kerronta on.

Metafiktioilla muun muassa tarkoitetaan fiktiivisen kerronnan tyyliä, jossa korostetaan fiktion itsensä sepitteellisyyttä ja lukijan huomio kiinnitetään fiktiivisyyteen (Finto 2.11.2020). Metafiktiossa kerronnan tarkoituksena on siis kärjistämällä tuoda esille, että teos on fiktiivinen.

Lähivuosina suosiotaan on nostanut myös autofiktiivinen kirjallisuus (Lehtovaara 11.10.2021). Esimerkkejä toimittaja-kirjailijoiden kirjoittamista autofiktiiviseen kategoriaan menevistä teoksista voisivat olla muun muassa Sisko Savonlahden teos *Ehkä tänä kesänä kaikki muuttuu*, sekä Emmi-Liia Sjöholmin *Paperilla toinen* -teos (Periaatteen nainen 16.1.2020).

Peralan (16.9.2021) mukaan autofiktio voidaan määritellä niin, että sanalla auto viitataan kirjoittajan kertovan itsestään, mutta sana fiktio tarkoittaa sitä, että kerrottu on kuvitelmaa. Autofiktiossa kirjoittaja voi siis perustaa kerrontaa omaan elämäänsä, mutta tarina on siitä huolimatta fiktiivinen.

2.3 Journalismiin liittyvät termit

Jotta kaunokirjallisen kirjailijan journalistitaustan vaikutusta hänen fiktiivisiin tuotoksiinsa voitaisiin tarkastella, täytyy tehdä selväksi journalismi -termin merkitys tässä opinnäytetyössä.

Journalismin tarkoituksena on esittää asiat ja tapahtumat aina mahdollisimman totuudenmukaisesti, jotta lukijat voivat faktojen pohjalta muodostaa mielipiteitä sekä ymmärtää todellisuutta (Uutismedian liitto).

Toimittajan tehtävänä on tehdä journalistista työtä ja ottaa selvää journalistisista käytännöistä (Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö).

Tämän määrittelyn perusteella voidaankin havaita, että journalismi onkin kaiken kaikkiaan fiktion itsensä vastakohta. Tässä opinnäytetyössä kuitenkin tarkastellaan, pystyykö journalismia hyödyntämään fiktiivisen kirjallisuuden kirjoittamisessa.

Toisinpäin vaikutuksia on aikaisemmin havaittu, sillä narratiivisessa journalismissa hyödynnetään usein kaunokirjallisuudesta tuttuja kerronnankeinoja. Karhapää (2021) käsittelee opinnäytetyössään journalismin tarinallisuutta:

Tarinan muotoon kirjoitettu lehtijuttu on tehokkaampi ja mukaansatempaavampi lukukokemus kuin pelkkä asiafaktojen luettelointi tai uutistyyppinen juttu. Silti tarinallisessakin lehti- jutussa olennaista on pysytellä faktoissa. (Karhapää, 2021, 1.)

Olennaista siis onkin, että vaikka journalismissa voidaan hyödyntää tarinallisuutta tai muita kaunokirjallisuudelle tyypillisiä keinoja, se ei saa päästä missään tapauksessa lipsumaan fiktion puolelle.

Menettääkö fiktiivinen kirjallisuus journalismin lailla oman luonteensa muuttuen epäfiktiiviseksi, jos se alkaa saamaan liikaa journalistisia elementtejä ja muuttumaan näin ollen liian totuudenmukaiseksi? Onko fiktiivisellä kirjallisuudella samalla tavalla vaatimuksia, kuin journalismilla, jotta se pystyy säilyttämään peruspiirteensä?

Journalistitaustan hyödyt fiktiota kirjoittavan kirjailijan työssä saattavatkin olla yllättävällä tavalla erilaisia, kuin kaunokirjallisuuden hyödyt journalistin työssä ja journalististen juttujen tuottamisessa. Siinä, missä journalistisiin juttuihin voidaan ottaa vaikutteita kaunokirjallisista tekstilajeista saattaa olla, että fiktiota kirjoittavan kirjailijan työssä journalistitaustan hyödyt puolestaan eivät ole näin yksinkertaisia.

2.4 Fakta -termin määrittely

Jotta fiktion kirjoittamista voidaan verrata ja suhteuttaa faktoihin perustuvaan journalismiin ja sen vaikutuksiin on hyvä ymmärtää, mitä faktalla tarkoitetaan. Olen jatkuvasti lähteiden valossa todennut, että journalismin on ehdottomasti perustuttava faktaan, mutta fakta -termin merkitys ei välttämättä siltikään ole itsestään selvä.

Faktalla eli tosiasialla tarkoitetaan jotain, minkä tiedetään todisteisiin perustuen oikeasti tapahtuneen tai olleen olemassa tai josta on olemassa tietoa (Cambridge Dictionary). Journalismin tulee Journalismiohjeiden mukaan perustua aina tosiasioihin (Julkisen sanan neuvosto).

Bycklingin (10.10.2002, 8) mukaan totuus on käsite, jonka määrittelystä on keskusteltu paljon. Totuus on kuitenkin hänen mukaansa parasta määritellä Aristoteleen vanhan lausahduksen mukaan:

”Lause ”Huomenna on meritaistelu on totta jos huomenna on meritaistelu.” (Byckling 10.10.2002, 8.)

Kyseessä on Bycklingin (10.10.2002) mukaan korrespondenssiteoria. Tieteen termipankki (15.7.2016) kertoo, että korrespondenssiteorialla tarkoitetaan väittämän olevan totta, mikäli sen ja asiantilan välillä on vastaavuus.

Tästä voisi olla esimerkkinä se, että jos toimittaja kirjoittaa jutun, jonka otsikkona on ”Thaimaassa jyllää tsunami”, täytyy tsunamin todella todisteiden tukemana tapahtua, jotta asiantila on totuudenmukainen ja vastaa journalistista työtappaa.

Siinä, missä fiktiivinen kirjallisuus on ennen muuta kirjoittajansa mielikuvitukseen perustuvaa, vaatii faktateksti lähteitä ja todisteita olemassaolonsa tueksi.

Kirjailija voisi puolestaan kirjoittaa teoksen, joka kertoo tsunamista ihan missä tahansa ja milloin tahansa, sillä hänen työnsä ei edellytä todisteita sanottujen asioiden tueksi.

Seuraavassa luvussa tarkastelenkin tarkemmin, miten journalismi ja kaunokirjallisuus eroavat toisistaan.

2.5 Kaunokirjallisuuden ja journalismin ero

Vaikka kaunokirjallisuutta ja journalismia yhdistää vahvasti kirjallinen ilmaisu ja kirjoitetulla tekstillä viestiminen, eroavat ne toisistaan huomattavasti.

Journalismin ja kaunokirjallisuuden eroavaisuutta kuvastaa osuvasti Ellen Crosbyn (2023) CrimeReads - verkkolehteen kirjoittamasta artikkelista poimimani ja suomeksi kääntämäni toimittaja-kirjailija Brad Parksin sitaatti.

”Journalismissa, jos keksit asioita, sinut irtisanotaan. Fiktiossa, jos et keksi asioita, sinut haastetaan oikeuteen” (Parks).

Sitaatti kiteyttää hyvin journalismin ja kaunokirjallisuuden eroavaisuuden. Journalismissa asioiden keksiminen on kiellettyä, kun taas fiktioivisessä kaunokirjallisuudessa mielikuvitus on välttämätön työkalu. Kaunokirjallisuus onkin taidetta samaan tapaan kuin musiikki ja kuvataide, kun taas journalismin tehtävänä on välittää tietoa.

Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan työtä, johon lain nojalla vaaditaan tietty tutkinto, koulutus tai ammatinharjoittamisoikeus (Opetushallitus). Vapaat ammatit puolestaan eivät ole sidonnaisia tällaisiin vaatimuksiin. Sekä kirjailijan, että toimittajan työt ovat vapaita ammatteja. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon, että vapaudestaan huolimatta journalistista-ammattia harjoittaessa on noudatettava erilaisia sääntöjä, kuten Journalistiohjeita. Kirjailijoille puolestaan rajat asettaa vasta lainsäädäntö, eikä heille ole olemassa vastaavanlaisia eettisiä ohjeita (Raevaara 2018). Tämä itsesääntelyohjeiden puute on omiaan erottamaan kaunokirjallisuuden journalismista.

Fraserin, Barchas-Lichtensteinin, Karlinin & Rosenblumin (14.8.2020) mukaan journalismi ja fiktiivinen kaunokirjallisuus eroavat toisistaan myös kerronnan tavoin. Heidän mukaansa fiktiossa yleisöä voidaan kohdella yksilöinä, kun taas uutismediat näkevät yleisönsä isompina kollektiiveina. Heidän mukaansa fiktiivisen tarinan odotetaan noudattavan kaavaa, jossa on kasvutarina, joka koostuu alusta keskikohdasta ja lopusta. Heidän mukaansa tällaista muutoksenkaavaa ei uutisjutuissa ole.

2.6 Tietoperustan yhteenveto

Tähän opinnäytetyöhön liittyvä termistö on kaiken kaikkiaan hyvinkin yksinkertainen. Kaunokirjallisuuden erilaisiin ja fiktion tyyppisiin voisi toki syventyä tarkemminkin, mutta se ei välttämättä ole olennaista työn kannalta, sillä tutkimuksen lähtökohta on hyvin käytännönläheinen.

Toki voi olla mahdollista, että journalismitaustan vaikutus ilmenee eri tavalla sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka kirjoittavat autofiktiota kuin sellaisten, jotka kirjoittavat esimerkiksi fantasiaa. Tässä työssä tutkin kuitenkin journalismitaustan vaikutusta yleisesti fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön, vaikkakin myös eri fiktion genreihin olisi mielenkiintoista syventyä tarkemmin.

Journalismiin ja toimittajan työnkuvaan liittyvät seikat ovat ehkä nekin suhteellisen yksinkertaisia, vaikkakin niiden nostaminen ja selittäminen tuntui tärkeältä, jotta journalismitaustan vaikutusta

voidaan tutkia ymmärrettävästi. Minkä takia journalismista vaikuttaa juuri siten, kun vaikuttaa ja mitkä ovat journalismille tunnusomaisia piirteitä, jotka ohjailevat ja muokkaavat sitä, miten toimittaja työssään toimii?

Faktaan perustuvan journalismin ja fiktiivisen kaunokirjallisuuden eroavaisuuksien tarkasteleminen ja selittäminen tuntui tärkeältä, jotta voidaan tutkia sitä, miten journalismista vaikuttaa, kun halutaan kirjoittaa fiktiivistä tekstiä. Journalismilla ja kaunokirjallisuudella on toki myös yhtäläisyyksiä ja niitä voidaan käyttää toistensa tukena, kuten aikaisemmin avasin esimerkillä siitä, miten narratiivisessa journalismissa voidaan hyödyntää kaunokirjallisuudesta tuttuja kerronnan keinoja. Seuraavissa luvuissa tutkitaankin sitä, miten journalismia saatetaan puolestaan hyödyntää kaunokirjallisuudessa.

3 Haastatteluaineisto ja sen analyysi

Tässä opinnäytetyön luvussa avaan ja analysoin aineistoa, jonka olen kerännyt viidestä tutkimusta varten suorittamastani haastattelusta. Kaikki haastattelut käytiin keskustelunomaisesti samaan kysymyspohjaan nojaten. Päätin käyttää haastateltavista termiä kirjoittaja sen sijaan, että olisin puhunut toimittajista tai kirjailijoista, sillä termi kuvaa mielestäni parhaiten molempien ammattien luonnetta.

Haastateltava	Kirjoittaja A	Kirjoittaja B	Kirjoittaja C	Kirjoittaja D	Kirjoittaja E
Haastatteluajankohta	27.11.2023	1.12.2023	14.12.2023	15.12.2023	18.12.2023
Ikä	48 vuotta	49 vuotta	37 vuotta	42 vuotta	42 vuotta
Asuinpaikka	Helsinki	Helsinki	Helsinki	Helsinki	Helsinki

Taulukko 1. Opinnäytetyöhön osallistuneiden haastateltavien tiedot sekä suoritettujen haastattelujen ajankohdat.

Yleisiksi tutkimustuloksiksi nostin seikkoja, jos ne toistuivat ainakin useammassa kuin yhdessä haastattelussa. Tulen myös nostamaan esiin yksittäisiä kommentteja haastateltavilta. Näiden kommenttien kohdalla olen kokenut niiden tuovan tutkimukseen nähden erityisen merkittäviä näkökulmia. Tapauksissa, joissa vastaavanlaista näkökulmaa ei ole esiintynyt muissa haastatteluissa mainitsen, kuka haastateltavista on tarjonnut kyseisen näkemyksen.

Pyrin kuitenkin pääasiassa keskittymään seikkoihin, jotka toistuivat haastatteluiden välillä. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että jokaikinen haastateltava ei välttämättä kokenut yleisiksi nostamiani seikkoja täysin samalla tavalla. Olen kuitenkin niin sanotusti yleistänyt tuloksia sen mukaan, mitä mieltä enemmistö on asiasta ollut.

3.1 Journalismitaustan sisäiset vaikutukset

Kuten aikaisemmassa luvussa selitin, sisäisillä vaikutuksilla tarkoitan tässä tutkimuksessa sellaisia journalismitaustan vaikutuksia, jotka ovat jotenkin edesauttaneet tai häirinneet fiktiivistä kirjoitustyötä. Haastatteluista kävikin ilmi, että sisäisiä vaikutuksia, joita esiintyi journalismitaustalle fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä, on enemmän kuin ulkoisia.

Tutkimukseni pääkysymys oli, vaikuttaako journalismitausta haastateltavieni mielestä, kun kirjoitetaan fiktiivisiä kaunokirjallisia teoksia. Jokainen haastateltava oli sitä mieltä, että kyllä se vaikuttaa. Se minkälaisena kukakin vaikutuksen koki, vaihteli haastateltavien välillä jonkin verran.

Useammassa haastattelussa journalismitaustan ulkoisiksi vaikutuksiksi nousi seuraavanlaisia asioita:

Kirjoitustaito:

- Kyky tuottaa pitkiäkin tekstejä nopeasti.
- Yleisen kirjoittamistaidon kehittyminen ja kohentuminen toimittajantyön ansiosta.
- Kyky käsitellä tekstimassaa.

Toimittajan perusominaisuudet:

- Kyky tehdä haastatteluja kaunokirjallista teosta varten.
- Toimittajalle ominainen ympäristön tarkkaileminen hyödyttää myös kirjailijaa.
- Tiedonhakutaidot ja kyky tarkkailla, mistä ympärillä puhutaan, sekä mikä on ajankohtaista.

Toimittajan kurinalaisuus:

- Kyky työskennellä nopeasti laajankin tekstin parissa.
- Kyky pysyä deadlinesssa.
- Kyky tuottaa pitkä kirjallinen teos.
- Niin sanotulta tyhjän paperin kammolta välttyminen.

Seuraavaksi yksi kerrallaan erittelen jokaista vaikutusta hiukan perusteellisemmin ja avaan, millä tavalla vaikutukset konkreettisesti näkyvät tai mitä ne tarkoittavat.

3.2 Journalismitaustan vaikutus kirjoittamistaidossa

Kirjoittamistaito ja sen kehittäminen osoittautui, ehkä yhdeksi suurimmista vaikutuksista, joita journalismitaustalla on fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön. Haastattelussa koettiin, että toimittajan työ on tarjonnut hyvän kirjoittajakoulun ja peruskirjoitustaito on kehittynyt journalismitaustan ansiosta.

Journalismitaustan tarjoaman kirjoituskoulun koettiin opettaneen laadukkaan ja selkeän tekstin tuottamista. Useammassa haastattelussa oltiin sitä mieltä, että journalismitaustan kautta opittu kurinalainen tapa tuottaa tekstiä hyödyttää myös fiktiivistä teosta kirjoittaessa, sillä kaunokirjallisessa teksteissä ei välttämättä kannata olla mitään turhaa ja lauseet saavat olla merkityksellisiä. Kaunokirjallisenkaan tekstin lukemisen ei välttämättä tarvitse tuntua liian korkealentoiselta.

Myös itse fiktiivisen kaunokirjallisen teoksen kirjoittaminen koettiin opettavaisena prosessina ja journalismitaustan nähtiinkin antaneen hyvän pohjan kirjoittamistaidolle. Koettiin kuitenkin, ettei journalismitausta tai toimittajuus tee henkilöstä automaattisesti hyvää kirjailijaa. On siis olemassa henkilöitä, jotka eivät journalismitaustastaan huolimatta ole hyviä kirjoittamaan kaunokirjallista tekstiä. Journalismitaustan tarjoaman niin sanotun kirjoittajapohjan päälle tarvitaan muita ominaisuuksia ja taitoja.

Lopputuloksena onkin se, että journalismitausta voi kehittää hyväksi kirjoittajaksi ja edesauttaa yleistä kirjoittamistaitoa sekä tarjota hyvän pohjan, mutta se ei takaa henkilölle automaattista taitoa kaunokirjallisuuden puolella.

3.3 Toimittajan perusominaisuudet apuna kaunokirjallisessa työssä

Lähes jokaisessa tutkimusta varten tehdyssä haastattelussa nousi journalismitaustan vaikutuksena esiin niin sanottujen journalistin perusominaisuuksien ja mentaliteetin hyödyllisyys ja hyödyntäminen fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä. Journalistin perusominaisuuksilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa muun muassa haastattelutaitoa, kykyä havainnoida maailmaa ja ympäristöä sekä tiedonhakutaitoja.

Journalismitaustan ansiosta omaksuttu kyky havainnoida ympäristöä ja havaita, mikä ihmisiä puhututtaa auttaa esimerkiksi kaunokirjallisen fiktiivisen teoksen ideoinnissa. Esimerkiksi Kirjoittaja C kertoi tutkimusta varten tehdyssä haastattelussa, että ideoita fiktiivisen teoksen aiheisiin oli tullut asioista, jotka puhututtivat ihmisiä ympärillä. Osassa muistakin haastatteluista nousi esiin, että journalismitausta oli tarjonnut inspiraatiota ja ideoita kaunokirjalliseen fiktiiviseen teokseen ja sen aiheisiin.

Kirjoittajan E fiktiivisessä romaanissa media ja journalismi on luonnollisena osana kirjan maailmaa, ja teoksen henkilöhahmot ovat vaikutuksessa median kanssa. Myös muun muassa Kirjoittajan D autofiktiivisessä teoksessa, tarinan päähenkilö puhuu työskennelleensä toimittajana. Journalismi siis esiintyy myös luonnollisena osana fiktiivistä tarinaa ja esimerkiksi yhteiskunnallisina aiheina romaanissa. Kirjoittaja E kertoi tehneensä teostansa varten taustahaastatteluja. Haastattelutaito nähtiin hyödyllisenä myös kaunokirjallista teosta tuottaessa.

Kokonaisuudessaan journalismitaustan ansioista opitut ja kehittyneet sekä toimittajalle hyödylliset perusominaisuudet ja mentaliteetit tukevat myös kirjailijan työtä fiktiivistä kaunokirjallista teosta työstäessä. Myös kaunokirjallisen fiktiivisen teoksen tekeminen vaatii taustatyötä ja ideointia siinä, missä journalistinen artikkelikin. Näin ollen kyky havainnoida ympäristöä, etsiä tietoa ja haastatella auttaa eteenpäin tässäkin työprosessissa.

3.4 Journalismin kautta opittu kyky tuottaa tekstiä tehokkaasti ja kurinalaisesti

Kirjoittaja C kertoi haastattelussa kokevansa, että sekä journalistinen, että fiktiivinen työ vievät samaan luovaa energiaa, eikä toimittajan työ välttämättä ole vähemmän luovaa, kuin fiktion tekeminen.

Kirjoittajan E mukaan puolestaan romaanin tekemisessä työprosessi voi olla saman tyyppinen, kuin esimerkiksi featurejuttua kirjoittaessa.

Journalistinen ja kaunokirjallinen työprosessi saattavatkin muistuttaa toisiaan tekijän näkökulmasta yllättävän paljon.

Työprosessien yhtäläisyys ei välttämättä suoraan liity seuraavaksi käsiteltävään tulokseen, mutta journalismitaustan ansioista kirjoittaja on voinut omaksua tietynlaisia työtapoja, joista on hyötyä myös fiktiivistä teosta työstettäessä.

Haastatteluissa kävikin ilmi, että journalismitausta on tarjonnut kyvyn tuottaa tekstiä tehokkaasti, käsitellä tekstimassaa, pysyä deadlineissa sekä tuottaa pitkiä tekstejä. Kaikki nämä ominaisuudet nähtiin hyödyllisinä myös kirjailijan työssä.

Toimittajan lailla kirjailija saattaa joutua noudattamaan esimerkiksi kustantamon asettamia deadlineja, jolloin toimittajan työssä opitusta ripeästä työskentelytavasta on hyötyä. Myös isojen tekstimassojen hahmottaminen ja käsitteleminen on taito, josta on hyötyä sekä toimittajan, että kirjailijan työssä.

Kirjoittaja C ja Kirjoittaja D sanoittivat haastatteluissa journalismitaustan hyödyttäneen myös siinä, ettei eräänlaista tyhjän paperin kammoa syntynyt fiktiivistä teosta kirjoittaessa eikä tietynlaista inspiraatiota jäädä vain odottelemaan, kun on toimittajana tottunut siihen, että juttujen on tultava valmiiksi deadlineen mennessä.

Vaikka fiktiivisen teoksen kirjoittaminen on erilaista vaikkapa lehtijuttuun verrattuna, saattaa journalismitaustan kautta omaksutusta tehokkaasta työskentelytavasta olla hyötyä siinäkin. Joillakin kirjailijoilla romaanin loppuun saattaminen voi nimittäin viedä vuosia työskentelytavan ollessa erilainen.

3.5 Vaikutukset sekä haasteet faktan ja fiktion suhteessa

Yksi haastattelukysymyksistäni liittyi siihen, tuntuiko vapaaseen kaunokirjalliseen ja fiktiiviseen tekstiin siirtyminen haastavalta, kun on tottunut tekemään journalistista, kurinalaista tekstiä. Tästä syntyi jonkin verran pohdintaa faktan ja fiktion suhteesta.

Kirjoittaja C ja Kirjoittaja D kokivat, että fiktiivisen tekstin tuottaminen ilman sääntöjä tuntui hyvältä. He ajattelivat kuitenkin, että myös fiktiivinen teos niin sanotusti luo illuusion todellisuudesta.

Kirjoittaja B puolestaan koki fiktiivisen tekstin tuottamisen haastavana, kun on tottunut siihen, että jokaisen virkkeen tulee olla asiaa. Näin ollen fiktiivinen teksti muuttuikin usein hyvin metafiktiiviseksi. Syntyy tarve korostaa tekstin fiktiivisyyttä.

Suhtautuminen fiktion ja sen kirjoittamiseen siis erosi hiukan joidenkin haastateltavien välillä. Sillä saattoi olla tässä kysymyksessä vaikutusta, keskittykö haastateltava nykypäivänä enemmän kaunokirjallisuuteen vai journalismiin.

Haastateltavista Kirjoittaja A puolestaan koki, että journalistisen työn ja kaunokirjallisuuteen keskittyvän kirjailijan työ ovat luoneet hyvän yhdistelmän.

Faktan ja fiktion suhde onkin siis tutkimukseni perusteella kirjoittajan näkökulmasta hyvin henkilökohtainen kokemus. Ei siis voida lähteä yleistämään, että journalismitaustainen henkilö automaattisesti kokisi fiktiivisen tekstin tuottamisen helppona, vaikeana, miellyttävänä tai epämiellyttävänä. Kokemuksiin faktan ja fiktion kirjoittamisesta sekä siitä, miten ne vaikuttavat toisiinsa liittyy ehdottomasti kirjoittajan omat mielitykset, taidot ja kiinnostuksenkohteet. Jollekin journalistitaustaiselle fakto-orientoitumisesta luopuminen saattaa siis tuntua helpottavalta, kun taas toiselle se voi tuottaa haasteita. Jollekin taas toimittajan ja fiktiota kirjoittavan kirjailijan töiden yhdistäminen voi tuntua mielekkäältä ja tasapainoiselta – ehkäpä jopa toinen toistaan kompensoivalta yhdistelmältä.

3.6 Journalismitaustan ulkoiset vaikutukset

Myös ulkoisia vaikutuksia journalismitaustalle nousi haastatteluissa esiin, vaikkakin niitä esiintyi sisäisiin vaikutuksiin nähden vähemmän. Ulkoisilla vaikutuksilla tarkoitan tässä tutkimuksessa vaikutuksia, jotka eivät liity kirjailijan itsenäiseen työskentelyyn, vaan ennemminkin itse kirjoitustyötä edeltäviin ja seuraaviin vaiheisiin, kuten teoksen julkaisuprosessiin.

Journalismitaustan ulkoiset vaikutukset jakoivat mielipiteitä haastateltavien välillä enemmän kuin sisäisistä vaikutuksista puhuttaessa. Ulkoisten vaikutusten erottaminen tuntui myös jokseenkin haasteellisemmalta. Toiset haastateltavista erottivat ulkoisia vaikutuksia journalismitaustalle enemmän kuin toiset. Näin ollen tässä luvussa tulen erottelemaan esiin yksittäisiä kommentteja ja mielipiteitä haastateltavilta enemmän, kuin sisäisiä vaikutuksia käsittelevässä luvussa. Ulkoisten vaikutusten epämääräisyyden takia katson, että yksittäisillä mielipiteillä on niitä käsitellessä enemmän merkitystä.

Joissakin haastatteluista journalismitaustan ulkoisiksi vaikutuksiksi nousi seuraavanlaisia asioita:

Kustannussopimus:

- Kolme haastateltavaa kertoi saaneensa kustannussopimuksen ainakin osittain toimittajataustan ansiosta.
- Osa haastateltavista taas koki, ettei journalismitaustalla ole ollut vaikutusta kustantajaa lähestyttäessä.
- Hyödyiksi nähtiin kuitenkin journalismitaustan ansiosta opittu kyky esittää oma asia selkeästi sekä mahdollinen luottamus kustantajan puolelta, että journalismitaustan ansiosta pitkän kirjallisen teoksen tekemisen pitäisi onnistua.

Kirjan markkinoiminen:

- Kirjoittaja D:n haastattelussa kävi ilmi, että journalismitaustalla oli ollut positiivista vaikutusta kirjan markkinoimisessa, sillä hänellä oli hyvä näkemys mediakentästä.

Suhteet:

- Osa haastateltavista koki, että journalismitaustan avulla kerääntyneistä suhteista on ollut apua kaunokirjallisen käsikirjoituksen kustannus- ja tuotantoprosessissa.
- Osa puolestaan ei nähnyt journalismitaustan tarjonneen erityistä hyötyä suhteiden puolesta.
- Tähän mielipiteeseen toki vaikuttanee se, minkälainen journalismi- ja kirjailijatausta kullakin haastateltavalla on.
- Tavallisella toimittajalla ei välttämättä ole suhteita kustannusmaailmaan, ja periaatteessa toimittaja on samalla viivalla fiktiivistä käsikirjoitusta tarjoamassa, kuin muidenkin alojen edustajat.

Seuraavissa luvuissa paneudun taas tarkemmin kuhunkin vaikutukseen ja avaan niitä hieman käytännön näkökulmista.

3.7 Journalismitaustan kautta luodut suhteet ja kaunokirjailijan työ

Kysymys siitä, onko journalismitaustasta jotain hyötyä, kun halutaan lähestyä kustantajaa kaunokirjallisen teoksen käsikirjoituksella, jakoi mielipiteitä haastateltavien välillä. Se miten asian kokee, riippuukin luultavasti hyvin paljon toimittaja-kirjailijan henkilökohtaisesta taustasta ja työhistoriasta. Yleisesti voidaan kuitenkin ajatella, ettei tavallisella toimittajalla välttämättä ole kontakteja kustannusmaailmaan. Suhteet ovat monisyinen asia ja niiden luominen saattaa tapahtua erilaisten sattumusten kautta.

Haastateltavista Kirjoittaja B, Kirjoittaja D ja Kirjoittaja E kertoivat, että suhteilla oli jollain tapaa ollut tekemistä kaunokirjallisen käsikirjoituksen julkaisuprosessissa. Kahta heistä yhdisti se, että jossain vaiheessa heihin oli oltu yhteydessä kustantamosta esimerkiksi sen takia, että heidän kirjoittamiensa kolumneja oli luettu ja niiden pohjalta ehdotettu kirjaa. Kirjoittajaa D puolestaan oli lähestytty hänen aikaisemmin tekemänsä podcastin ansioista, jota kustantamon henkilö oli kuunnellut.

Itseasiassa ei ole ollenkaan harvinaista, että kustannusalan ihmiset lähestyvät toimittajia kirjaehdotusten merkeissä (Castillo, 12.7.2022).

Luonnollisesti se, että on jo julkaissut esimerkiksi tietokirjan tai esseekokoelman, helpottaa myöhemmin uuden kaunokirjallisen teoksen kustannusprosessissa. Kaiken kaikkiaan journalismitaustasta saattaa siis joidenkin yksilöiden ja tietynlaisten teosten kohdalla olla apua kustannussopimuksen saamisessa.

Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, etteivät kustantamot näe journalismitaustaa välttämättä ehdottomana hyötynä, sillä toimittaja ei ole automaattisesti hyvä tuottamaan kaunokirjallista tekstiä. Kustantamot voivat kuitenkin nähdä aikaisemmin esittelemiäni journalistin perusominaisuuksia hyödyllisenä asiana kirjaa kustannettaessa. Toimittajalla saattaakin olla esimerkiksi tavallista parempi kyky laatia laajoja tekstikokonaisuuksia deadlineissa pysyen.

3.8 Journalismitaustan vaikutus kirjan mainonnassa ja ulkoinen suhtautuminen journalistiin kirjailijana

Kirjoittaja D kertoi haastattelussa kokevansa, että journalismitaustasta oli hyötyä fiktiivisen teoksen mainonnassa, sillä hän tunsi mediakentän hyvin ja tiesi, ketä lähestyä. Tähän hyötyyn tulee kuitenkin tutkimuksen näkökulmasta asennoitua suhteellisesti, sillä journalismitausta ei tietenkään tarkoita, että siitä olisi automaattisesti kirjailijalle hyötyä teoksen markkinoinnissa. Tässäkin pointissa vaikuttaa varmasti se, minkälainen journalismitausta henkilöllä on. Halusin kuitenkin nostaa tämän pointin esiin, sillä on tärkeää ottaa huomioon, että toimittajalla saattaa olla tavallista tarkempi näkemys mediakentästä, mikä on omiaan auttamaan, kun mietitään, mihin tarjota kirjan markkinointiin liittyvää sisältöä.

Kirjoittajan E kanssa puolestaan keskustelimme haastattelun aikana siitä, että toimittajien kirjoittamiin kirjoihin saatetaan suhtautua mediassa ja muualla eri tavalla, kuin tuntemattomien kirjoittajien teoksiin. Täytyy tehdä jonkin verran töitä sen eteen ja olla itse aktiivinen, jotta tulee kohdelluksi kirjailijana. Toimittajan rooli saattaa helposti jäädä niin sanotusti dominoimaan julkisuuskuvaa – samaan tapaan, kuin esimerkiksi näyttelijöiden kirjoittamien kirjojen kohdalla. Media tarttuu kirjoittajan toiseen ammattiin helposti ja siinä on puolensa ja puolensa.

Kirjoittajarooleja saattaakin olla haastavaa erottaa, sillä kaunokirjallistakin teosta kirjoittanut journalismitaustainen henkilö saatetaan silti nähdä toimittajana yleisön silmissä. Mielestäni tässäkin nousee esiin ilmiö yleisen kirjoittajapersoonan muodostumisesta, jota selitän tarkemmin seuraavassa luvussa.

Lopputulos lienee kuitenkin se, että journalismitaustasta voi olla kirjan markkinointivaiheessa sekä käytännönhyötyä, että haittaa. Journalismitausta voi auttaa käsittämään kirjan markkinointiin liittyviä seikkoja toisen taustaista kirjailijaa harjaantuneemmin, mutta tausta saattaa vaikuttaa henkilön julkisuuskuvaan ja siihen, miten häneen suhtaudutaan kirjailijana. Tilanne onkin siis hyvin kaksipiippuinen.

Toki tässäkin asiassa esimerkiksi julkisuuskuvaan saattavat vaikuttaa monet seikat kuten se, minkälainen journalismitausta henkilöllä on. Todennäköisesti esimerkiksi televisiosta tutut toimittajat saatetaan yhdistää toimittajapersoonaan yleisön silmissä voimakkaammin, kuin kirjoittavat toimittajat, jotka pääasiassa näkyvät julkisuudessa vain nimellään. Itseasiassa Reuters Instituutin tekemän tutkimuksen mukaan, jossa oli mukana kuusi maata mukaan lukien Suomi, yleisesti maailmalla yleisö tunnistaa televisiosta tutut toimittajat paremmin, kuin kirjoittavat toimittajat (Robertson & Newman 15.6.2022).

3.9 Kaunokirjallisten teosten julkaisemisen vaikutus vapaan toimittajan työhön

Alkuperäinen tarkoitukseni ei ollut tässä tutkimuksessa tarkastella rooleja toisinpäin eli sitä, miten kirjan kirjoittaminen ja kirjailijaksi tuleminen vaikuttaa puolestaan journalistiseen työhön. Aihe tuli kuitenkin luonnostaan esiin ensimmäisessä haastattelussa, jonka jälkeen otin sen puheeksi muidenkin kanssa. Yllätyin siitä, että lähes jokainen haastateltava koki kirjailijaksi tuleminen vaikuttaneen erityisesti työhön vapaana toimittajana.

Päällimmäisenä kävi ilmi, että kirjailijaksi ryhtyminen on vaikuttanut positiivisesti siihen, miten paljon ja minkälaisia juttuja vapaille toimittajille on ollut tarjolla sekä joita on päässyt kirjoittamaan. Vapaan toimittajan töiden nähtiin lisääntyneen kirjan kirjoittamisen jälkeen. Myös sen, minkälaisia juttuja pääsi kirjoittamaan, nähtiin muuttuneen mielekkäämmäksi.

Esiin nousi myös tietynlaisen yleisen kirjoittajapersoonan muodostuminen. Kirjoittaja A muun muassa kertoi haastattelussa kokeneensa, että tietyntyypisissä julkaisuissa kirjailija identiteettiä arvostettiin enemmän. Jutun idea saattoi olla esimerkiksi sen tyyppinen, että ”kirjailija *Kirjoittaja A* haastattelee henkilöä X”. Utisjournalismitaustainen Kirjoittaja E puolestaan kertoi haastattelussa, että oli todennäköisesti päässyt tekemään esseitä Ylen Kulttuuricocktailiin kaunokirjallisen teoksen julkaisemisen ansiosta. Fiktiivisen teoksen kirjoittamisen jälkeen oma kaunokirjallinen tyyli oli

löytynyt, mikä oli auttanut myös Kulttuuricocktailiin tehdyn jutun tekemisessä ja siinä menestymisessä. Kulttuuricocktail on Ylen kulttuuriaiheisiin keskittynyt toimitus verkossa.

Yleisesti haastatteluissa jotkut freelancerina toimineet tai toimivat toimittajat kertoivat kaunokirjallisen työn tekemisen tarjonneen muun muassa mahdollisuuksia kolumnien kirjoittamiseen.

Lopputuloksena lienee siis se, että kirjailijan ja toimittajan ammatit saattavat etenkin freelancerina työskentelevälle tarjota toisiaan tukevan yhdistelmän ja antaa mahdollisuuden tietynlaisen yleisen kirjoittajaroolin muodostumiselle.

3.10 Toimittajan ja kirjailijan palkkiot

Useammassa haastattelussa puheeksi tuli kirjailijan työstä saatavien palkkioiden niukkuus. Yleisesti ottaen sivuammattit saatetaankin nähdä tapana rahoittaa kirjailijan työtä ja kaunokirjallisten teosten kirjoittamista.

Waltarin (1935) mukaan yksinomaan rahaa tienatakseen ei pidä kirjoittaa. Jos kirjoittaminen kuitenkin tarjoaa sisäistä tyydytystä, on se hänen mukaansa hyvä sivuammatti. Hänen mukaansa ammattikirjailijan kohtalo ei köyhyyden ja vaikeuksiensa takia ole kadehdittava.

Kirjailijantyön ja fiktiivisten kaunokirjallisten teosten tuottamisen pitäminen sivuammattina voi kuitenkin aiheuttaa muun muassa sen, että aikaa kuluu helposti enemmän työlle, josta rahaa saa nopeammin – etenkin, jos rahatilanne on jo valmiiksi niukemman puoleinen. Henkilö, joka julkaisee kirjan noin kerran vuodessa, tienaa pelkällä kirjalla saaduilla tuloilla vain noin muutaman kuukauden palkan (Naakka 4.12.2018). Vaikka journalistista työtä tehdessä – etenkin vapaana toimittajana – palkat saattavat olla niukemman puoleisia, tulee rahaa kuitenkin todennäköisesti vaivattomammin tai ainakin nopeammin sitä kautta, kuin kaunokirjailijan työstä.

Vaikka aikaisemmassa luvussa totesin, että kaunokirjailijan ja journalistin työt saattavat tarjota hyvän yhdistelmän, on asetelman kääntöpuolena se, että vaikean palkkiotilanteen takia dominoimaan alkaa se ala, josta rahavirta tulee helpommin. Tällöin toiselle työlle jää vähemmän aikaa. Näenkin, että journalistin sekä kaunokirjailijan työt ovat kutsumusammatteja, joita tehdessä motivaattorina toimii aito halu kirjoittaa ja kertoa tarinoita. Olivat ne sitten fiktion tai faktaan perustuvia. Kutsumusammattilla tarkoitetaan tehtävää, jossa itse työn tekeminen toimii ensisijaisena motivaattorina (Oikotie 19.11.2015).

4 Negatiivisten ja positiivisten tulosten yhteenveto

Kuten haastattelujen avulla keräämästäni tutkimusaineistosta voidaan päätellä, on journalismitaustalla erilaisia sisäisiä, ulkoisia, negatiivisia ja positiivisia vaikutuksia fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön. Vaikutukset ylettyvät myös kirjoittajan identiteettiin ja siihen, miten hänet nähdään yleisön silmissä. Vaikutukset ovat hyvin monisyisiä ja joissakin tapauksissa henkilön muillakin ominaisuuksilla, kuin journalismitaustalla, saattaa olla osaa ja arpa asioihin. Tekemässäni tutkimuksessa selviää kuitenkin myös joitakin hyvin selkeitä ja suurimman osan haastateltavista kattavia vaikutuksia, jotka pääosin ovat positiivisia. Kuitenkin myös joitakin hankaluutta aiheuttavia vaikutuksia ilmeni, eli ei voida sanoa, että journalismitaustasta olisi fiktiota kirjoittaville kirjailijoille pelkkää hyötyä.

Seuraavaksi vedän yhteen aikaisemmin esittelemieni tulokset ja kiteytän journalismitaustan vaikutusta jakamalla tulokset positiivisiin ja negatiivisiin vaikutuksiin.

4.1 Yhteenveto journalismitaustan positiivisista vaikutuksista

Tässä tutkimuksessa esille nousseiden positiivisten vaikutusten määrä oli ennen muuta suurempi kuin negatiivisten. Rohkenenkin sen valossa todeta, että journalismitausta on pääasiallisesti hyödyksi, mutta ei kuitenkaan kaiken kattavasti. Lisäksi on hyvä ottaa huomioon, että sisäisiä vaikutuksia nousi esiin ulkoisia enemmän ja juuri sisäiset vaikutukset olivat pääosin positiivisia.

Ennen muuta journalismitausta vaikuttikin haastattelujen mukaan kirjoittajan yleiseen taitopalettiin. Taustan nähtiin positiivisesti vaikuttaneen kirjoitustaitoon. Nähtiin myös, että journalistista kirjoitustapaa, jossa jokainen virke on sisältörikas, voitiin ja haluttiin hyödyntää myös fiktiota kirjoittaessa. Myös tekstimassan käsitteleminen oli helpompaa journalismitaustan ansiosta, kuin myös työhön tarttuminen ja kyky työskennellä tekstin parissa tehokkaasti etenkin aikaan ja mahdollisiin deadlineihin nähden.

Lisäksi koettiin, että toimittajan yleisominaisuuksista on ollut hyötyä myös fiktiota kirjoittaessa. Journalistisessa työssä tärkeät elementit kuten ympäristön tarkkailu ja ajankohtaisten asioiden aallonharjalla pysyminen sekä totta kai tiedonhankintataidot koettiin hyödyllisinä ominaisuuksina, vaikka kyseessä oli fiktiivisen teoksen kirjoittaminen.

Yhdessä nämä vaikutukset nousivat haastatteluissa esiin vahvimpina toistuen lähes jokaisen keskustelun kohdalla. Näin ollen näiden vaikutusten voidaan suurimmalla todennäköisyydellä olettaa koskettavan myös useita muita fiktiota kirjoittavia journalismitaustaisia toimittajia. Toki myös tässä huomioon on otettava muut mahdolliset yksilölliset elementit, jotka voivat vaikuttaa kunkin henkilön kokemuksiin. Voidaan kuitenkin tämän tutkimuksen nimissä yleistää, että

journalismitaustalla on positiivista vaikutusta henkilöiden kirjoitustaitoon ja muihin hyödyllisiin kykyihin sekä ominaisuuksiin, kuten pystyvyyteen työskennellä deadlineien puitteissa sekä tiedonhakutaitoihin.

Myös positiivisia ulkoisia vaikutuksia ilmeni haastatteluissa jonkin verran, kun osa haastateltavista oli kokenut, että journalismitaustasta oli ollut jonkinlaista hyötyä fiktiivisen teoksen kustannus- ja tuotantoprosessissa. Myös markkinointikyvyn mainittiin parantuneen journalismitaustan seurauksena. Tutkimuksen lopputulos onkin tältä osin se, että journalismitaustasta voi mahdollisesti olla yksittäisten henkilöiden ja teosten kohdalla positiivista hyötyä, kun tarkastellaan fiktiivisen teoksen julkaisuprosessia. Hyödyt voivat liittyä joko suhteisiin tai siihen, että journalisminpuolella tehty työ niin sanotusti puhuu puolestaan ja toimii jonkinlaisena todisteena kirjoittajan taidoista, mikä voi johtaa yhteydenottoon esimerkiksi kustantamon päästä.

Yhteenvedona journalismitaustasta on hyötyä fiktiota kirjoittavien toimittajien työn eri osa-alueilla. Journalismitaustan voidaan nähdä tarjoavan vahvistavia lähtökohtia fiktiivisen tekstin parissa työskentelylle. Se mitkä vaikutukset kutakin kirjoittajaa henkilökohtaisesti koskettavat riippuu hänen omasta taustastaan.

Kuva 1. Havainnollistava kuva, jonka tarkoituksena on kiteyttää journalismitaustan positiiviset ulkoiset ja sisäiset vaikutukset fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä.

4.2 Yhteenveto journalismitaustan negatiivisista vaikutuksista

Negatiivisia vaikutuksia journalismitaustalle fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työssä selvisi muutamia ja ne olivat luonteeltaan lähinnä ulkoisia. Niitä ei kuitenkaan pidä vähätellä, sillä negatiivisten vaikutusten esiintyminen todistaa sen, ettei journalismitaustasta ole fiktiota kirjoittaville kirjailijoille ehdotonta hyötyä. Negatiiviset vaikutukset liittyivät erityisesti mahdollisiin hankaluuksiin antautua fiktiolle, kun on tottunut faktapohjaiseen kirjoittamiseen sekä ennen kaikkea kirjailijan ajankäyttöön ja siihen, miten häneen saatetaan suhtautua julkisuudessa.

Toisin kuin positiivisten vaikutusten kohdalla, jossa suurin osa seikoista toistui lähes jokaisessa haastattelussa, negatiiviset vaikutukset ovat selvästi enemmän yksittäisten haastateltavien kokemuksiin perustuvia. Näin ollen niihin tulee myös suhtautua aikaisemmin käsiteltyjä positiivisia vaikutuksia kriittisemmin. Negatiivisten elementtien mukaan ottaminen tuntui kuitenkin tärkeältä niiden häilyvyydestä huolimatta, sillä ne tarjoavat mielestäni tärkeän todistuksen siitä, että dominoivissa positiivisissa vaikutuksissa saattaa esiintyä poikkeamia. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että jälleen negatiivisiin vaikutuksiin saattaa positiivisia vaikutuksia vahvemmin liittyä se, minkälainen journalismitausta kullakin kirjailija-toimittajalla on.

Negatiivisiksi vaikutuksiksi voidaan tämän tutkimuksen perusteella eritellä ainakin ajankäyttämiseen liittyvät kysymykset, jotka hyvin pitkälti johtuivat kirjoittamistyöstä maksettavista huonoista korvauksista. Kävi ilmi, että dominoimaan alkoivat helposti ne tehtävät, josta palkkaa sai enemmän tai helpommin ja useammin nämä tehtävät ovat journalistisia, joka johtaa siihen, ettei fiktiiviselle työlle jää toivottua aikaa.

Pienenä, mutta omalla tavallaan fiktiivisen kirjoittamistyön tekemistä hankaloittavana negatiivisena vaikutuksena esiin nousi myös se, että toimittajataustaista kirjailijaa pidetään edelleen median ja yleisön toimesta toimittajanroolissa fiktiivisen teoksen kirjoittamisen jälkeen, mikä johtaa siihen, että kirjoittajan on erikseen nähtävä vaivaa, jotta hän tulee kohdelluksi kirjailijana.

Hyvin pitkälti negatiiviset vaikutukset tuntuivatkin liittyvän siihen, että toimittajan rooli ja journalistinen työ dominoi liikaa fiktiivistä kirjoittamistyötä ja ottaa siltä ei toivottua tilaa.

Yleisesti negatiivisten vaikutusten ei kuitenkaan nähty niin sanotusti syövän positiivisia vaikutuksia läsnäolollaan, vaan henkilö, joka koki jonkin journalismitaustan myötä syntyneen vaikutuksen häiritseväksi, saattoi kuitenkin hyötyä samaan aikaan positiivisista vaikutuksista normaaliin tapaan. Tämäkin lienee yksi seuraus negatiivisten vaikutusten vähäisyydestä yleiseen kuvaan suhteutettuna.

Yhteenveto journalismitaustan negatiivisten vaikutusten osalta on tässä tutkimuksessa se, että niitä esiintyy yksittäisten toimittaja-kirjailijoiden kohdalla harvakseltaan ja ne tulee ottaa huomioon, sillä ne todistavat, ettei journalismitaustan voida väittää yksinomaan vaikuttavan fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön positiivisesti. Niille ei kuitenkaan kannata antaa liian suurta painoarvoa, sillä niiden toisteisuus haastatteluissa oli vähäistä ja negatiivisten vaikutusten esiintymiseen saattaa suurestikin vaikuttaa yksittäiset ja henkilökohtaiset elementit kuten se, minkälainen journalismitausta haastateltavalla on ja kuinka usein hän ylipäätään kirjoittaa fiktiivistä tekstiä.

5 Pohdintaa

Todellinen lopputulos tässä opinnäytetyössä on se, että journalismitausta vaikuttaa fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön. Tämä olikin koko tutkimuksen keskeinen kysymys. Keräämäni tausta-aineiston perusteella huomaisin, että kysymystä on palloeltu ennenkin, etenkin englanninkielisissä artikkeleissa, mutta jostain syystä kysymyksiin ei ole omaan tiedonhankintaani nojaten tutkien etsitty vastauksia.

Kirjallisten lähteiden ja keräämäni haastatteluaineiston perusteella voidaan kuitenkin kaiken kaikkiaan tulla siihen lopputulokseen, että journalismitaustasta on kirjailijoille enemmän hyötyä, kuin haittaa. Journalismitausta antaa fiktiivisen teoksen kirjoittamiselle ja kirjailijan uralle ylipäätään oivan pohjan, mutta se ei takaa menestystä kaunokirjallisessa työssä. Journalismitaustan päälle vaaditaan muitakin ominaisuuksia, joita kaikilta toimittajilta ei automaattisesti löydy.

Koen, että kirjallisesta aineistosta, sekä haastatteluista kerätty tieto tukee toinen toistaan hyvin ja keskustelelee keskenään. Niukoista lähtökohdista – kirjallisen aineiston suhteen – on kuitenkin hankalaa lähteä tekemään läheskään täydellistä tutkimusta. Ehkäpä tämä opinnäytetyö pääseeikin tavoitteeseensa ja tuo jonkinlaista uutta tietoa ja näkökulmaa ajankohtaiseen, mutta mahdollisesti pienelle huomiolle jääneeseen aiheeseen.

Voisi ajatella, että on itsestään selvää journalismitaustan vaikuttavan fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön. Koen, että tässä tutkimuksessa kuitenkin esille kaivautui yllättävänkin suuri kirjo erilaisia vaikutuksia, joiden tiedostamisella voi olla toimittaja-kirjailijalle käytännöllistäkin hyötyä. Paneudun tämän opinnäytetyön hyödynnettävyyteen myöhemmin tässä luvussa.

Pelkäsin kuitenkin hienoisesti ennen tutkimuksen aloittamista, että journalismitaustan vaikutusten tutkiminen juuri fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden näkökulmasta olisi turhaa ottaen huomioon, että toimittajat kirjoittavat huomattavasti useammin tietokirjallisuutta, mutta tutkimus itsessään onnistui etenemisensä aikana todistamaan hyödyllisyytensä.

5.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja tutkimustavoitteisiin pääseminen

Koska journalismitaustan vaikutusta fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön ei ole ainakaan omien löydöksieni mukaan tutkittu aikaisemmin, osoittautui tietoperustan kokoaminen hieman haasteelliseksi. Opinnäytetyön tausta-aineisto koostuu hyvin pitkälti suomen- ja englanninkielisistä nettiaikakauslehtien artikkeleista, joiden täyttä luotettavuutta lähteinä tulee tarkastella kriittisesti, sillä artikkeleissa saattaa hyvinkin usein nousta esiin yksittäisten kirjoittajien tuntemattomiin lähtökohtiin perustuvia ajatuksia ja näkemyksiä asian tilasta – esimerkiksi, jos kirjoittajan mielipide on, että toimittajat sopivat hyvin kaunokirjailijoiksi, tulee siihen suhtautua mielipiteenä eikä kiveen hakattuna faktana.

En kuitenkaan näe tätä suurenakaan ongelmana, sillä aihe ylipäättään on kaiken kaikkiaan hyvin pitkälti yksittäisten ihmisten kokemuksiin perustuva.

Tätä opinnäytetyötä kannattelee vahvasti viiden haasteltavan kanssa käyty keskustelut ja heidän henkilökohtaiset mielipiteensä asiasta. Parempien resurssien puitteissa työhön olisi voinut sisällyttää useampiakin haastateltavia vahvempien tulosten takaamiseksi, mutta aiheen marginaalisuuden ja tutkimattomuuden takia jo viiden haastateltavan näkemykset luovat alustavan käsityksen journalismitaustan vaikutuksista fiktiivisen kirjallisuuden tuottamiseen. Lisäksi haastateltavani olivat kaikki samaa ikäluokkaa ja asuivat Helsingissä, joten jatkossa myös iän ja asuinpaikan merkitystä tutkimuskysymyksen kannalta voisi tutkia tarkemmin. Tulisiko tuloksista erilaisia, jos haastateltavat olisivat vanhempia tai nuorempia tai vaihtoehtoisesti kaikkialta Suomesta vai onko journalismitaustan vaikutus fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön näistä seikoista riippumaton kokemus?

Opinnäytetyön tutkimuksen luottamuksellisuudessa ei pitäisi olla mitään kyseenalaista etenkin, kun aihetta tutkitaan nyt oman tiedonhankintani mukaan ensimmäisiä – ellei jopa täysin ensimmäistä kertaa. Tutkimus suokoon siis alustavaa pohjatietoa ja kattavia mahdollisuuksia laajemmille jatkotutkimuksille.

Tutkimustavoitteisiin koen, että tämän opinnäytetyön osalta on päästy hyvin nolatilanteesta aloittaminen huomioon ottaen. Tavoitteena oli ennen muuta selvittää, onko journalismitaustalla ylipäättään vaikutusta fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön ja tutkimuksessa selvinneiden vaikutusten määrä oli työn resursseihin nähden hyvinkin kohtuullinen. Onnistuinkin kokoamaan suhteellisen monipuolisen tutkimusaineiston opinnäytetyön tekemiseen liittyviin resursseihin, kuten rajalliseen aikaan suhteutettuna.

Tutkimus- ja tausta-aineisto ei suinkaan ole täydellistä, vaan kannattavaa olisi voinut olla esimerkiksi yrittää ottaa selvää, onko aihetta tutkittu tai siitä kirjoitettu vielä muilla kielillä, kuin suomeksi ja englanniksi. Katson kuitenkin, että olen näiden kahden kielen kattavan aineiston huomioon ottaen onnistunut tuomaan tutkimuksessa esiin aiheen kannalta tärkeimmät seikat ja näkemykset.

5.2 Opinnäytetyön hyödynnettävyys

Kuten aivan ensimmäisessä luvussa kävi ilmi, yhä useampi haluaa nykypäivänä kirjailijaksi ja kirjoittaa. Myös useat toimittajat kirjoittavat kirjoja – oli genrenä sitten fiktio tai tietokirjallisuus. Tämän tutkimuksen tavoitteena on tarjota hyödyllisiä näkökulmia kaunokirjallisesta työstä unelmoiville journalismin parissa työskenteleville ja miksei muistakin taustoista tuleville kirjoittajille. Parhaimmillaan tutkimus tarjoaa näkemystä siitä, miten omaa taustaa pystyy hyödyntämään

fiktiota kirjoittaessa ja minkälaisia seikkoja ottaa huomioon omassa työtaustassa. Kun tiedostaa mahdolliset hyödyt ja vaikutukset, pystyy niistä ehkäpä myös ottamaan enemmän irti.

Ehkäpä tämä tutkimus herättää ylipäättään hyödyllisiä ajatuksia siitä, miten sivuammattit vaikuttavat toisiinsa ja parhaimmillaan tukevat toisiaan. Ammattien vaikutusta toisiinsa voisi tutkia myös muilla aloilla ja on saatettu tutkiakin enemmän, kuin kirjailijan ja toimittajan työtä.

Tämä opinnäytetyö on toki hyödynnettävissä myös esimerkiksi kirjallisena tausta-aineistona mahdollisia jatkotutkimuksia varten, sillä haastatteluista keräämäni tieto on uutta ja sitä voi kriittisen tarkastelun nimissä hyödyntää.

Seuraavassa luvussa esittelenkin hieman näkemyksiäni ja ehdotuksia mahdollisista tavoista, jolla journalismitaustan vaikutusta – sekä aihetta ja sitä sivuavia seikkoja muutenkin – voitaisiin jatkossa tutkia.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tämän opinnäytetyön lopputulos on se, että journalismitaustalla on vaikutusta fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden työhön. Vaikutuksia on useita ja ne ulottuvat sekä kirjoittajan itsensä henkilökohtaiseen työskentelyyn, että sen ulkopuolelle.

Kaiken kaikkiaan journalismitaustan vaikutusta fiktiota kirjoittavien kirjailijoiden töihin – tai muuhunkaan luovaan työhön – ei ole juuri tutkittu aikaisemmin ainakaan Suomessa oman tiedonhankintani perusteella. Näin ollen mahdollisuuksia jatkotutkimuksille on lukuisia. Tätä opinnäytetyötä vastaavan tutkimuksen voisi toteuttaa isommalla otannalla siten, että mukana olisi ainakin tuplat enemmän haastateltavia, kuin mitä minulla oli mahdollista tähän työhön ottaa. Näin ollen aihetta saataisiin tutkittua laajemmin.

Jatkotutkimuksessa huomioon voisi ottaa myös tarkemmin sen, minkälainen toimittajatausta haastateltavilla on, sillä tässä tutkimuksessa on käynyt ilmi, että erilaisen journalismitaustan omaavat henkilöt näkevät asiat eri tavalla. Tutkimusta voisi rajata esimerkiksi TV-toimittajataustaisiin henkilöihin. Toinen vaihtoehto olisi myös tutkia journalismitaustan vaikutusta tietokirjallisuutta kirjoittavien kirjailijoiden työhön, sillä huomattava osa toimittaja-kirjailijoista tuottaa nimenomaan tietokirjoja.

Tutkimusta voisi viedä myös siihen suuntaan, että tutkisi toisten niin sanottujen sivuammattien vaikutusta kirjailijan työhön. Vastaava tutkimus voisi olla, vaikka näyttelijätaustan vaikutus kirjailijoiden työhön tai niin edespäin. Voisi olla hedelmällistä ottaa selvää, miten muutkin ammatit kuin toimittajan työ vaikuttavat kaunokirjalliseen työhön.

Jatkotutkimusta voisi tehdä myös tätä opinnäytetyötä sivuavasta teemasta ja tarkastella sivuammatin vaikutusta kirjailijan julkisuuskuvaan. Taustalla on vaikutusta siihen, miten kirjailija nähdään julkisuudessa. Tutkimusta voitaisiin viedä esimerkiksi suuntaan, jossa tarkasteltaisiin journalismitaustan vaikutusta kirjailijan julkisuuskuvaan. Tämä teema ei ole kuitenkaan suoraan linjassa opinnäytetyön kanssa, vaikka kävikin ilmi, että sillä on vaikutusta.

Jatkotutkimuskysymyksissä olisi hyvä saada kasaan laajempi teoriapohja. Jatkokysymysten kannalta olisi myös hyvä ottaa selvää, minkä verran tarkalleen aihetta on mahdollisesti tutkittu muissa maissa kuin Suomessa.

Lähdeluettelo

Asmar, M. 20.6.2016. They were journalists and became novelists! . HubPages. Luettavissa: https://discover.hubpages.com/literature/Journalists_are_novelists . Luettu: 5.1.2024.

Byckling, E. 10.10.2002. Miten sematiikka auttaa erottamaan todellisuuden fiktiosta. Esitelmä Luonnonfilosofian seuran kokouksessa. Luettavissa: <http://www.protsv.fi/lfs/verkko/Byckling.htm> . Luettu: 21.1.2024.

Cambridge Dictionary. Meaning of fact in English. Luettavissa: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fact> . Luettu: 3.1.2024.

Castillo, A. 12.7.2022. The ultimate long-form: Why and how journalists write books. Poynter. Luettavissa: <https://www.poynter.org/business-work/2022/when-journalists-turn-articles-into-books/> . Luettu: 21.1.2024.

Crosby, E. 9.5.2023. What journalism can teach you about writing fiction. Crime Reads. Luettavissa: <https://crimereads.com/what-journalism-can-teach-you-about-writing-fiction/> . Luettu 3.1.2024.

Dr Robertson, C. T. & Newman, N. 15.6.2022. Which journalists do people pay most attention to and why? A study of six countries. Reuters Institute. University of Oxford. Elektroninen tietoaaineisto. Luettavissa: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022/which-journalists-do-people-pay-most-attention-and-why-study-six-countries> . Luettu: 11.1.2024.

Fraser, J., Barchas-Lichtenstein, J. Karlin, B. & Rosenblum, A. 14.8.2020. Six Ways News Stories are Different from Fictional Ones. Knology. Luettavissa: <https://knology.org/article/six-ways-news-stories-are-different-from-fictional-ones/> . Luettu: 5.1.2024.

Finto, Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu. 2.11.2020. Suomalainen lajityyppi- ja muotosanasto. Metafiktio. Luettavissa: <https://finto.fi/slm/fi/page/s1395> . Luettu: 5.1.2024.

Hafner, K. 28.7.2022. When Journalists Turn to Fiction: A Reading List. Literary Hub. Luettavissa: <https://lithub.com/when-journalists-turn-to-fiction-a-reading-list/> . Luettu: 21.1.2024.

Heikkilä, A. 28.2.2022. Vapaus valita kohtalonsa. WSOY. Helsinki. Äänikirja. Kuunneltavissa: <https://www.bookbeat.fi/kirja/569646> . Kuunneltu: 18.11.2023.

Hiidensalo, V. 15.12.2016. Totuus löytyy fiktiosta. Journalisti. Luettavissa: <https://journalisti.fi/artikkelit/2016/12/totuus-lyttaa-fiktiosta/> . Luettu: 13.9.2023.

Hoover Public Library. What is the difference between “fiction” and “nonfiction”? . Luettavissa: https://www.hooverlibrary.org/faq/fiction_vs_nonfiction?sfw=pass1704289891 . Luettu: 3.1.2024.

Hujanen, T. 3.1.1981. Fakta, fiktio, ratio. Media & viestintä. Luettavissa: <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/73364> . Luettu: 13.9.2023.

Journalistisen kulttuurin edistämissäätö. Journalismi ammattina. Luettavissa: <https://www.jokes-saatio.fi/ajankohtaistasenaste-nytt/nuoren-toimittajan-ukk/journalismi-ammattina/> . Luettu: 3.1.2024.

Juba, S. 3.8.2022. Why Journalists Make Great Novelists. Shortcuts for Writers. Blogi. Luettavissa: <https://www.shortcutsforwriters.com/why-journalists-make-great-novelists/> . Luettu: 20.1.2024.

Julkisen sanan neuvosto. Journalistin ohjeet. Luettavissa: <https://jsn.fi/journalistin-ohjeet/> . Luettu: 7.10.2023.

Karhapää, S. 2021. Kaunokirjallisuuden kerronnalliset keinot feature-journalismissa – tarinallisuus kahdessa HS Kuukausiliitteen ja kahdessa Long Playn artikkelissa. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Journalismin koulutusohjelma. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/423477/Karhapää_Susanna_opinnäytetyö.pdf?sequence=2&isAllowed=y . Luettu: 13.9.2023.

Lehtovaara, R. 11.10.2021. Miksi kirjailija kirjoittaa romaaneissa itsestään? Autofiktiota kirjoittavat Matti Rönkä ja Hanna Brotherus vastaavat. Kotiliesi. Luettavissa: <https://kotiliesi.fi/ihmiset-ja-ilmiot/kulttuuri/miksi-kirjailija-kirjoittaa-romaaneissa-itsestaan/> . Luettu: 5.1.2024.

Perala, M. 19.6.2021. Autofiktio: Mitä minä kerron minusta? . Blogi. Luettavissa: <https://www.lily.fi/blogit/autofiktio-miten-mina-kerron-minusta/autofiktio-mita-mina-kerron-minusta/> . Luettu: 5.1.2024.

Periaatteen nainen. 16.1.2020. Kun autofiktio alkoi ärsyttää. Blogi. Luettavissa: <https://periaatteenainen.com/2020/01/16/kun-autofiktio-alkoi-arsyttaa/> . Luettu: 5.1.2024.

Raevaara, T. 12.1.2018. Skuupin tie kirjahyllylle. Suomen Kuvalehti. Luettavissa: <https://suomenkuvalehti.fi/kotimaa/tarjolla-nakyvyytta-vapautta-kahleista-ja-mahdollisuus-paneutua-yha-useampi-toimittaja-kirjoittaa-kirjan/?shared=1002769-dc865845-999> . Luettu: 4.1.2024.

McCrum, R. 15.11.2012. Can journalists write novels?. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/books/booksblog/2012/oct/15/can-journalists-write-novels> . Luettu: 7.10.2023.

Mitchell, F. 6.12.2017. Does Being a Journalist Make Writing a Book any Easier? . Blogi. Luettavissa: <https://fionamitchell.org/2017/12/06/does-being-a-journalist-make-writing-a-book-any-easier/> . Luettu: 5.1.2024.

Naakka, I. 4.12.2018. Kirjailijan leipä on kapea – ahkerakin kirjailija tienaa vain muutaman kuukauden palkan. OP Media. Luettavissa: <https://www.op-media.fi/tyoelama/kirjailijan-leipa-on-kapea--ahkerakin-kirjailija-tienaa-vain-muutaman-kuukauden-palkan/> . Luettu: 10.1.2024.

National Institutes of Health. Inclusive and Gender-Neutral Language. Luettavissa: <https://www.nih.gov/nih-style-guide/inclusive-gender-neutral-language> . Luettu 10.3.2024.

Oikotie. 19.11.2015. Kutsumustyö, mitä se on? . Luettavissa: <https://tyopaikat.oikotie.fi/tyontekijalle/artikkelit/kutsumustyo-mita-se-on> . Luettu: 10.1.2024.

Opetushallitus. Säännellyt ammatit Suomessa. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/palvelut/saannellyt-ammattit-suomessa> . Luettu: 3.1.2024.

Savonlahti, S. 2.9.2021. Kai minä halusin tätä. Gummerus. Helsinki. Äänikirja. Kuunneltavissa: <https://www.bookbeat.fi/kirja/455250> . Kuunneltu: 24.11.2023.

Silfverberg, A. 31.10.2013. Granta 1 ylimääräiset kilot. Otava. Helsinki. E-kirja. Luettavissa: <https://www.bookbeat.fi/kirja/67732> . Luettu: 20.11.2023.

Sjöholm, E. 4.3.2022. Virtahevot. Kosmos. Helsinki. Äänikirja. Kuunneltavissa: <https://www.bookbeat.com/fi/kirja/569747> . Kuunneltu: 6.12.2023.

Suomen Kirjailijaliitto. Ammattina kirjailija. Luettavissa: <https://kirjailijaliitto.fi/medialle/ammattina-kirjailija/> . Luettu: 2.1.2024.

Supinen, M. 17.11.2021. Säde. WSOY. Helsinki. Äänikirja. Kuunneltavissa: <https://www.bookbeat.com/fi/kirja/17221> . Kuunneltu: 22.11.2023.

The School of Life. 31.5.2018. Why so Many People Want to Be Writers. Video. Katsottavissa: https://youtu.be/axXn_Vn2vYo?si=SoYhui092FfR1H8R . Katsottu: 2.1.2024.

Tieteen termipankki. 15.7.2016. Filosofia: korrespondenssiteoria. Luettavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:korrespondenssiteoria> . Luettu: 21.1.2024.

Tietoarkisto. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Luettavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/> . Luettu: 3.1.2024.

Tuomi, J. & Sarajärvi A. 29.12.2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. E-kirja.

Luettavissa: <https://www.bookbeat.com/fi/kirja/60806> . Luettu: 24.3.2024.

Tutkimus ja tilastotietoa Helsingistä. Kaupunkitieto. Työmarkkinat. Luettavissa:

<https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/talous/tyomarkkinat> . Luettu: 28.2.2024.

Uutismedian liitto. Journalismi. Luettavissa: <https://www.uutismediat.fi/sanomalehtitieto/journalismi/>

. Luettu 2.1.2024.

Waltari, M. 10.4.2023 (alkuperäinen 1935). Aiotko kirjailijaksi?. WSOY. Helsinki. Äänikirja.

Kuunneltavissa: <https://www.bookbeat.fi/kirja/1037330> . Kuunneltu: 2.1.2024.

Yle.fi. 11.7.2013. Abitreenit äidinkieli. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa. Luettavissa:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/07/11/kirjallisuuden-keinoja-ja-tulkintaa> . Luettu: 2.1.2024.

Liitteet

Haastatteluissa käytetty kysymyspohja.

Haastattelu kysymyksiä opinnäytetyöhön:

1. Kertoisitko hieman omasta taustastasi kirjoittajana?
2. Miksi päädyit kirjoittamaan kaunokirjallista tekstiä?
3. Onko journalismitaustalla mielestäsi jotain vaikutusta, kun kirjoittaa fiktiivistä tekstiä?
4. Hyötyä?
5. Haittaa?
6. Onko journalismitaustasta jotain hyötyä kaunokirjallisen teoksen tuotantoprosessissa?
7. Onko journalismitaustasta hyötyä kaunokirjallisen teoksen tiedonhankinnassa?
8. Tuntuuko fiktiivisen tekstin tuottaminen haastavalta, kun on tottunut tekemään työtä, jossa pyritään aina totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen?
9. Tukevatko nämä kaksi ”alaa” toisiaan esimerkiksi kirja-aiheiden tai juttuideoiden keksimisessä?
10. Onko fiktiivisen kaunokirjallisen teoksen julkaiseminen helpompaa journalismitaustan ansiosta?

Lisäkysymys:

11. Kumman tekstilajin tuottaminen tuntuu haastavammalta?